

Zakonodavni i institucionalni okvir

dr. Saša Mirković, februar 2026

Napomena: Ova analiza izrađena je uz finansijsku pomoć Evropske unije. Stavovi, mišljenja, zaključci i druge informacije, naročito pretpostavke autora koje su predstavljene ili se mogu protumačiti kao činjenice, a izražene su u ovoj analizi, pripadaju isključivo autorima i njihovim saradnicima i niti nužno predstavljaju zvaničan stav Misije OEBS-a u Srbiji niti nužno odražavaju stavove Evropske unije.

UVOD

Pred vama se nalaze prilozi za ocenu ispunjenosti ciljeva Medijske strategije u domenu zakonodavnog i institucionalnog okvira u periodu od 31. januara 2020. do 30. septembra 2025. godine. Ovaj izveštaj pretenduje da sublimira ključne navode iz dosadašnjih izveštaja, u delu strateškog medijskog dokumenta pod naslovom “Funkcionalne, kompetentne, profesionalne i otvorene institucije raspolažu mehanizmima zaštite od spoljnih pritisaka i dosledno primenjuju javne politike i propise”.

Ključnu ulogu u procesu implementacije Strategija razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji za period 2020 – 2025. godine (u daljem tekstu Medijska strategija) ima Ministarstvo informisanja i telekomunikacija koje je oktobra 2022. godine tu ulogu preuzelo od Ministarstva kulture i informisanja. U trenutku usvajanja Medijske strategije¹ ministar je bio Vladan Vukosavljević² kojeg je u oktobru 2020. godine nasledila Maje Gojković³ koja je ujedno bila i potpredsednica Vlade. Od oktobra 2022. godine do maja 2024. godine u Vladi premijerke Ane Brnabić⁴, Ministarstvom informisanja i telekomunikacija rukovodio je Mihailo Jovanović⁵ kojeg je aprila 2024. godine nasledio Dejan Ristić⁶ tokom mandata premijera Miloša Vučevića.⁷ Od 16. aprila 2025. godine ministar informisanja i telekomunikacija u Vladi premijera Đure Macuta⁸ je Boris Bratina.⁹

Medijska strategija je usvojena na sednici Vlade Republike Srbije 30. januara 2020. godine. Usvajanje Akcionog plana je po rečima¹⁰ tadašnje premijerke Ane Brnabić trebalo da usledi 16. maja 2020. godine, ali je odloženo zbog epidemije koronavirusa, održavanja parlamentarnih izbora i dugotrajnog procesa formiranja nove republičke Vlade u oktobru 2020. godine.

Akcioni plan za Medijsku strategiju usvojen je 3. decembra 2020. godine na sednici republičke Vlade. U saopštenju resornog ministarstva je naznačeno da će „primenom Akcionog plana, implementacijom Medijske strategije kao i izradom seta novih medijskih zakona rukovoditi Ministarstvo kulture i informisanja.“¹¹ Nedelju dana kasnije, Vlada Republike Srbije je donela odluku o formiranju Radne grupe za praćenje sprovođenja Akcionog plana za primenu Strategije razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji za period od 2020. do 2025.¹² Prvi sastanak Radne grupe održan je 17. decembra 2020. godine.¹³

Medijska strategija predviđa donošenje dva Akciona plana radi ostvarivanja predviđenih aktivnosti – za period od 2020. do 2022. godine i za razdoblje od 2023. do 2025. godine. Time se olakšava primena ovog dokumenta iz domena javne politike koji republička Vlada usvaja radi operacionalizacije i ostvarivanja opštih i posebnih ciljeva predviđenih petogodišnjom

¹ [Vlada Srbije usvojila medijsku strategiju](#)

² <https://www.istinomer.rs/akter/vladan-vukosavljevic/>

³ <https://www.vojvodina.gov.rs/pokrajinska-vlada/predsednik>

⁴ http://www.parlament.gov.rs/ANA_BRNABI%C4%86.1190.891.html

⁵ <https://arhiva.ite.gov.rs/latinica/o-nama-organizacija-direktor.php>

⁶ <https://imovinapoliticara.krik.rs/profil.php?id=96&ime=Dejan-Ristic>

⁷ <https://www.istinomer.rs/akter/milos-vucevic/>

⁸ <https://www.srbija.gov.rs/biografija/184/djuro-macut.php>

⁹ <https://www.srbija.gov.rs/biografija/658888/boris-bratina.php>

¹⁰ <https://www.rts.rs/page/stories/sr/story/125/drustvo/3881139/brnabic-medijska-strategije-rok-16-maj.html>

¹¹ <https://www.kultura.gov.rs/vest/sr/5679/usvojen-akcioni-plan-za-medijsku-strategiju.php>

¹² <https://www.srbija.gov.rs/vest/505043/vlada-donela-odluku-o-formiranju-radne-grupe-za-bezbednost-i-zastitu-novinara.php>

¹³ <https://www.kultura.gov.rs/vest/sr/5822/odrzani-prvi-sastanci-radnih-grupa-za-bezbednost-novinara-i-za-pracenje-sprovođenja-akcionog-plana.php>

Medijskom strategijom. Iako je Radna grupa za izradu i praćenje Akcionog plana za primenu Strategije razvoja Sistema javnog informisanja u Republici Srbiji za period 2020 – 2025. godine u periodu 2023-2025. godine formirana 23. decembra 2023. godine¹⁴, tokom juna 2024. godine održana javna rasprava o Nacrtu akcionog plana, do ovog trenutka pomenuti dokument nije usvojen na sednici republičke Vlade.

Akcioni plan je predvideo izmene i dopune nekoliko zakona (od ukupno trinaest) koliko treba izmeniti tokom trajanja Strategije razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji za period 2020–2025. godina.

Kao nosioci zakonodavnih aktivnosti po oblastima definisana su sledeća resorna ministarstva koja su iz različitih razloga sa promenljivim uspehom odgovorila na preuzete obaveze iz njihovog domena: Ministarstvo kulture i informisanja (kasnije Ministarstvo informisanja i telekomunikacija), Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, Ministarstvo finansija, Ministarstvo pravde i Ministarstvo privrede Vlade Republike Srbije u domenu sledećih pravnih akata: Zakon o javnom informisanju i medijima, Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, Zakon o krivičnom postupku, Krivični zakonik, Zakon o autorskim i srodnim pravima, Zakon o porezima na imovinu, Zakon o budžetskom sistemu, Zakon o naknadama, Zakon o javnim nabavkama i Zakon o donacijama i humanitarnoj pomoći. Najveći broj zakona (ukupno pet) iz domena je Ministarstva finansija za razliku od drugih ministarstava koja su imala obaveze za izmenu i dopunu po jednog pravnog akta.

Izmene i dopune Zakona o elektronskim medijima i Zakona o javnim medijskim servisima u 2023. i 2025. godini usledile su upkos činjenici da Akcioni plan za taj period nikada formalno nije usvojen. Akcioni plan predviđao je čak trideset jednu izmenu krovnog Zakona o javnom informisanju i medijima što je najviše u poređenju sa dvadeset osam planiranih izmena Zakona o elektronskim medijima i deset mogućih izmena Zakona o javnim medijskim servisima.

Ministarstvo kulture i informisanja odnosno Ministarstvo informisanja i telekomunikacija najodgovornije su institucije za praćenje i kontrolu realizacije Akcionog plana Medijske strategije. Ovakav koncept je od samog početka bio doveden u pitanje usled kašnjenja u ispunjavanju planiranih obaveza, nedostatka kadrova za njihovo sprovođenje a ponajviše zbog nedostatka iskrene političke volje kod donosilaca ključnih odluka.

Novembra 2021. godine održana je konstitutivna sednica Privremenog nadzornog tela za praćenje medija tokom izborne kampanje koje je osnovalo Ministarstvo kulture i informisanja. Kao rezultat međustranačkog dijaloga sa stranim posrednicima (evroparlamentancima) formirano je privremeno telo od 12 članova. Polovinu je predlagalo Regulatorno telo za elektronske medije (REM) a drugu polovinu opozicija.¹⁵ Ovakvu mogućnost REM je iskoristio za imenovanje članova Saveta i stručnih službi regulatora dok je opozicija usled međusobnih neslaganja imenovala pet umesto šest članova.¹⁶ Usvojena je i metodologija praćenja rada medija i njihovog odnosa prema političkim akterima u predizbornoj kampanji, tokom koje se merio tonalitet predizbornih priloga, analizirale najfrekventnije teme medijskih nastupa i merilo vreme posvećeno državnim funkcionerima. Za razliku od nadležnosti koje na osnovu Zakona o elektronskim medijima poseduje REM, Privremeno telo za praćenje medija imalo je

¹⁴ <https://mit.gov.rs/vest/sr/379/formirana-radna-grupa-za-izradu-i-pracenje-akcionog-plana-za-primenu-strategije-razvoja-sistema-javnog-informisanja-u-republici-srbiji-za-period-2020-2025godine-u-periodu-2023-2025-godine.php>

¹⁵ <https://www.srbija.gov.rs/vest/591505/konstituisano-privremeno-nadzorno-telo-za-pracenje-medija.php>

¹⁶ <https://www.srbija.gov.rs/vest/591505/konstituisano-privremeno-nadzorno-telo-za-pracenje-medija.php>

isključivo savetodavnu ulogu, i time bilo onemogućeno da izriče mere i sankcioniše prekršioce tokom predizborne kampanje.

Izmene medijskih zakona bile su tema međustranačkog dijaloga, koji je na osnovu Sporazuma o unapređenju uslova¹⁷ predvideo¹⁸ “dužnost javnih medijskih servisa da u redovnom informativnom programu, kao i u posebnim emisijama koje su posvećene izbornoj kampanji, postupaju u skladu sa principima nepristrasnog, pravičnog i uravnoteženog predstavljanja političkih subjekata, odnosno izbornih lista i kandidata na izborima, a posebno se preporučuje da u cilju obaveštavanja javnosti o predizbornim radnjama kandidata, odnosno podnosilaca izbornih lista, organizuju radio i televizijske duele ili sučeljavanja, da bi se u vidu diskusije raspravila određena aktuelna politička pitanja.”¹⁹ U tom smislu “polazeći od uloge koju javni medijski servisi imaju u sistemu javnog informisanja Republike Srbije, a naročito njihove uloge u izbornoj kampanji, i imajući u vidu da je dijalog važan deo evropskog puta i perspektive Republike Srbije, kao i da predložene mere doprinose stvaranju klime poverenja i promenama koje bi bile na korist građana i u skladu sa standardima Evropske Unije, Vlada je utvrdila tekst izmene i dopuna Zakona o javnim medijskim servisima”.²⁰

Pored ove predizborne izmene, tokom decembra 2021. godine Ministarstvo kulture i informisanja je objavilo je da su u sklopu međustranačkog dijaloga usvojene izmene Zakona o elektronskim medijima, koje se baziraju na ulozi koju elektronski mediji imaju u sistemu javnog informisanja, a naročito tokom izborne kampanje²¹. Izmene i dopune Zakona o elektronskim medijima propisale su nove obaveze pružalaca medijskih usluga u oblasti elektronskih medija: da pre početka izborne kampanje objave tarife za političko oglašavanje, uz pravilo da kriterijumi po kojima se određuje cena političkog reklamiranja i uslovi plaćanja moraju važiti za sve kandidate na izborima i sve podnosiocce proglašanih izbornih lista, odnosno proglašanih kandidata. U cilju daljeg unapređenja uslova za održavanje izbora, izmenama Zakona o elektronskim medijima je propisano da “deset dana, pre dana određenog za glasanje, mediji ne smeju da izveštavaju o zvaničnim javnim skupovima na kojima se otvaraju infrastrukturni i drugi objekti, ako na tim skupovima učestvuju javni funkcioneri koji su kandidati za predsednika Republike, narodne poslanike, poslanike u skupštinama autonomne pokrajine i odbornike u skupštini jedinice lokalne samouprave”.²²

Ministarstvo kulture i informisanja je 30. juna 2022. godine obrazovalo brojno veliku Radnu grupu za izradu radne verzije Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju i medijima.²³ Radnu grupu je sačinjavalo čak 35 članova iz novinarskih udruženja, medijskih asocijacija, nevladinog sektora, državnih organa i institucija. Zadatak Radne grupe je bio da do 30. septembra 2022. godine dostavi Ministarstvu kulture i informisanja tekst radne verzije Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom

¹⁷ SPORAZUM O UNAPREĐENJU USLOVA ZA ODRŽAVANJE IZBORA, Zaključen u Beogradu, 29. oktobra 2021. godine između sledećih potpisnika: 1. Srpska napredna stranka, 2. Socijalistička partija Srbije, 3. Dosta je bilo,

4. Srpski pokret Dveri, 5. Demokratska stranka Srbije, 6. Pokret obnove Kraljevine Srbije, 7. Srpska radikalna stranka, 8. Zdrava Srbija, 9. Srpska stranka Zavetnici

¹⁸ http://www.parlament.gov.rs/Sporazum_o_unapre%C4%91enju_uslova_za_odr%C5%BEavanje_izbora.43167_941.html

¹⁹ <https://www.paragraf.rs/dnevne-vesti/221221/221221-vest11.html>

²⁰ Isto.

²¹ [Vlada usvojila izmene Zakona o elektronskim medijima u vezi sa izborima - NUNS](#)

²² https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_elektronskim_medijima.html

²³ <https://www.kultura.gov.rs/vest/sr/7137/formirana-radna-grupa-za-izradu-radne-verzije-nacrta-zakona-o-izmenama-i-dopunama-zakona-o-javnom-informisanju.php>

informisanju i medijima, nakon čega je trebalo da bude sprovedena javna rasprava. I pored dvadeset održanih sastanaka, mnogočlana radna grupa nije završila rad u predviđenom roku - prevashodno zbog činjenice da nije postignut konsenzus u vezi sa više od dvadeset predloga članova Radne grupe. Raspisivanje izbora, raspuštanje skupštine i tehnički mandat Vlade onemogućili su nastavak rada na pomenutom dokumentu.

Formiranje Ministarstva informisanja i telekomunikacija umesto dotadašnjeg Ministarstva kulture i informisanja donelo je nadu u dosledniju primenu Medijske strategije i Akcionog plana. Optimizmu je doprineo sastanak²⁴ resornog ministra u prvoj nedelji mandata sa predstavnicima novinarskih udruženja i medijskih asocijacija u Vladi Srbije kojem su prisustvovali i predstavnici međunarodne zajednice, koji su do tada bili uključeni u proces izrade Medijske strategije i primenu Akcionog plana. Pohvalna, strateški dobra i logična Vladina odluka o formiranju novog Ministarstva informisanja i telekomunikacija proizvela je (ne)realna očekivanja brojnih aktera i institucija, čemu su doprineli i ambiciozno iskazani rokovi, koje kadrovski i organizaciono limitirani repozicionirani sektor informisanja nije mogao da ispuni na vreme. Tome je doprineo i neblagovremeni izbor državnog sekretara za medije i pomoćnika ministra koji bi pomogli lakšem funkcionisanju novog ministarstva i boljoj komunikaciji fizički dislociranih sektora informisanja i telekomunikacija. Imenovanja državnog sekretara i pomoćnika ministra su usledila tek tokom 2024. godine²⁵.

Prvi sastanak Radne grupe za izradu radne verzije nacrtu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima²⁶ održan je 31. januara 2023. godine. Radna verzija nacrtu Zakona o elektronskim medijima²⁷, u kojem je promenjeno preko 30% dotadašnjeg zakonskog teksta, predstavljena je 5. aprila 2023. godine u Vladi Srbije. Kao uvertiru za zajednički sastanak, a u skladu sa dogovorom, komentare na predlog nacrtu Zakona o elektronskim medijima su 12. maja 2023. godine Ministarstvu informisanja i telekomunikacija poslali Koalicija za slobodu medija, Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) i Udruženje novinara Srbije (UNS). Izuzev potvrde prijema i molbe za pojašnjenje dela dopisa koje je usledilo 17. maja 2023. godine, medijske asocijacije i novinarska udruženja nisu dobili povratnu informaciju iz resornog ministarstva. U nedostatku pomoćnika ministra za informisanje, radom ove Radne grupe rukovodila je pomoćnica ministra za elektronske komunikacije i poštanski saobraćaj.²⁸

Iako najavljen od strane ministra na prvom sastanku, princip predlaganja, formiranja i način odlučivanja putem konsenzusa unutar radnih grupa za izmene i dopune medijskih zakona, nije dosledno poštovan. U Radnoj grupi za izradu nacrtu Zakona o elektronskim medijima, novinarska i medijska udruženja nisu imala svoje ekspertske predstavnike. Prilikom izmena i dopuna Zakona o javnom informisanju i medijima, predstavnici novinarskih udruženja i medijskih asocijacija preglasani su od strane predstavnika pojedinih ministarstva i državnih institucija u nacrtima novih zakonskih formulacija koje narušavaju odredbe Vladine Medijske strategije²⁹. Takav rasplet narušio je dotadašnju višemesečnu radnu i većinski konstruktivnu atmosferu u ovoj Radnoj grupi.

²⁴ <https://mit.gov.rs/vest/sr/54/jovanovic-se-sastao-danas-sa-predstavnicima-medijskih-i-novinarskih-udruzenja.php>

²⁵ <https://mit.gov.rs/vest/sr/7887/izabran-drzavni-sekretar-za-javno-informisanje.php> :

²⁶ <https://mit.gov.rs/vest/sr/443/odrzan-prvi-sastanak-radne-grupe-za-izradu-radne-verzije-nacrta-zakona-o-izmenama-i-dopunama-zakona-o-elektronskim-medijima.php>

²⁷ <https://mit.gov.rs/vest/1836/predstavljena-radna-verzija-nacrta-zakona-o-elektronskim-medijima.php>

²⁸ <https://mit.gov.rs/tekst/sr/610/pomocnici-ministra.php>

²⁹ [Javna debata: Šta donose izmene Zakona o javnom informisanju i medijima?](#)

Zakon o javnom informisanju i medijima, i Zakon o elektronskim medijima usvojeni su 26. oktobra 2023. godine, a stupili su na snagu 4. novembra 2023. godine. Tim povodom Ministarstvo informisanja i telekomunikacija je zaključilo da je “donošenje ovih zakona važan korak ka daljem unapređivanju medijske scene u Srbiji, kao i daljoj implementaciji Strategije razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji za period 2020 – 2025. godine.”³⁰

Ministarstvo je istaklo da je krovnim medijskim zakonom “potpunije definisan javni interes u oblasti javnog informisanja i detaljno uređen postupak projektnog sufinansiranja, kao i bliže uređen rad izdavača medija čiji su osnivači saveti nacionalnih manjina. Predviđeno je i uspostavljanje Jedinstvenog informacionog sistema za sprovođenje i praćenje sufinansiranja projekata u oblasti javnog informisanja, što će uticati na transparentnost ovog procesa. Pored postojećeg Registra medija, predlogom zakona ustanovljava se i Evidencija proizvođača medijskih sadržaja. U zakonu je po prvi put definisano i samoregulatorno telo Savet za štampu. Takođe, Zakonom o javnom informisanju i medijima pruža se i radnopravna zaštita novinarima, u skladu sa propisima iz oblasti radnog prava, a kojom se pojačava osnov za zaštitu profesionalnog novinarskog integriteta od zloupotreba zakona i šikaniranja, u cilju sprečavanja slobode javnog informisanja.”³¹

Povodom usvajanja novog Zakona o elektronskim medijima, resorno ministarstvo je istaklo da pored harmonizacije sa revidiranom Direktivom o audiovizuelno-medijskim uslugama iz 2018. godine i ispunjenosti pretpripravnih obaveza iz poglavlja 10, zakon stvara preduslove za postizanje veće nezavisnosti i profesionalnosti Regulatornog tela za elektronske medije (REM), a time i boljeg regulisanja tržišta elektronskih medija. Ojačana je organizaciona, funkcionalna i finansijska nezavisnost Regulatornog tela za elektronske medije, unapređena njegova profesionalnost, kao i odgovornost prema javnosti. Uspostavljeni su novi organi: Savet - organ odlučivanja, i direktor - organ zastupanja, kao i određeni jasni kriterijumi za izbor članova Saveta, koji su dosta pooštreni u odnosu na pređašnji zakon.”³²

Pomenute pozitivne ocene sa Ministarstvom nisu delili i predstavnici medijske zajednice koji su učestvovali u izradi ovih zakona. Brisanje članova nacрта zakona koji su kablovske emitere stavljali u podređen položaj u odnosu na na Regulatorno telo za elektronske medije (REM) nije stižalo nezadovoljstvo koje je proisteklo iz pojedinih zakonskih rešenja, do kojih se došlo preglasavanjem unutar Radnih grupa u kojima su većinu imali predstavnici Vlade.³³ To se najviše odnosilo na omogućavanje kompaniji Telekom da osniva medije, što je u suprotnosti sa važećom Medijskom strategijom u kojoj jasno stoji da država mora da izađe iz vlasništva u medijima što je sredinom 2025. godine konačno učinjeno i u slučaju RTV Kragujevac, koja je tako po treći put privatizovana za poslednjih deset godina.³⁴

Raspisivanjem vanrednih izbora za 17. 12. 2023., tadašnja Republička Vlada je 1. novembra iste godine ušla u tehnički mandat, što je u praksi značilo da je primena novousvojenih medijskih zakona morala da sačeka konsultisanje nove Vlade. To je prouzrokovalo dodatno kašnjenje u primeni novog medijskog zakonodavnog okvira sve do 2. maja 2024. godine kada je imenovan novi ministar informisanja i telekomunikacija.³⁵

³⁰ <https://mit.gov.rs/vest/sr/2917/usvojeni-novi-medijski-zakoni-.php>

³¹ Isto

³² Isto

³³ <https://nuns.rs/ko-je-bio-za-a-ko-protiv-da-se-medijskim-zakonima-omoguci-telekomu-da-osniva-medija/>

³⁴ <https://radar.nova.rs/ekonomija/tv-radoica-po-treci-put-medu-sumadincima/>

³⁵ [Primopredaja dužnosti u Ministarstvu informisanja i telekomunikacija](#)

U periodu između usvajanja (2023. godine) i izmena i dopuna Zakona o elektronskim medijima (2025. godine) može se konstatovati da su ključne odredbe ovog pravnog akta ignorisane od strane najbitnijih institucija za njihovu primenu. To se prvenstveno odnosi na Narodnu skupštinu Republike Srbije, odnosno skupštinski odbor zadužen za javno informisanje kao i na Regulatorno telo za elektronske medije, koji je pokazao agilnost samo u dva slučaja: prilikom raspisivanja Javnog konkursa za imenovanje direktora Regulatornog tela za elektronske medije³⁶ i izbora Rajke Galin Čertić³⁷ kao jedine prijavljene kandidatkinje za tu funkciju, te tokom izrade i usvajanja³⁸ petnaest pravilnika koji su objedinjeno razmatrani na samo jednoj javnoj raspravi³⁹ u aprilu 2024. godine. Svetlost dana je ugledao i predlog novog statuta REM na koji je skupštinski Odbor za kulturu i informisanje dao saglasnost u novembru 2024. godine, nakon skoro godinu dana otkako ga je REM inicijalno usvojio.⁴⁰

Mandat poslednjeg Saveta REM, izabranog po osnovu nekadašnjeg Zakona o elektronskim medijima iz 2014. godine, u najvećoj meri je obeležen njihovom inicijativom Ustavnom sudu koja je upućena 3. juna 2024. godine, kao i prestankom obavljanja te funkcije 4. novembra, godinu dana nakon stupanja na snagu Zakona o elektronskim medijima.⁴¹ Inicijativa o oceni ustavnosti člana 126. Zakona o elektronskim medijima kojim se nalaže smena njihovih članova, doneta je na hitnoj sednici Saveta REM, dan nakon održavanja lokalnih izbora.⁴² Ova odluka je različito tumačena, a svakako najproblematičnije je bilo tumačenje tadašnjeg ministra informisanja i telekomunikacija koji je na sastanku Radne grupe za izradu radne verzije Nacrta zakona o javnim medijskim servisima obavestio prisutne da „prema njegovim saznanjima, uprkos proteku zakonskog roka, javni poziv skupštinskog Odbora za kulturu i informisanje za izbor novih članova Saveta REM neće biti raspisan dok se ne okonča započeta procedura pred Ustavnim sudom koja je bazirana na inicijativi Saveta REM za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti.“⁴³ Sa druge strane, tadašnja ministarka za evropske integracije Tanja Mišćević je u drugoj polovini oktobra izjavila da je „do kraja ove godine prvi prioritet Reformske agende sprovođenje preporuka ODIHR - izbor Saveta REM.“⁴⁴ Nedugo zatim, potpredsednica Skupštine Srbije Marina Raguš je rekla da su, prema informacijama koje ima, „u toku pripreme za rešavanje statusa članova Saveta Regulatornog tela za elektronske medije (REM), kojima mandat ističe 4. novembra.“⁴⁵ Pomenutog datuma, predsednik Aleksandar Vučić je izjavio da se „uskoro ulazi u proces izbora novih članova Regulatornog tela za elektronske medije.“⁴⁶ Istovremeno, Slavko Ćuruvija fondacija, Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS), Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV) i Crta podnele krivičnu prijavu protiv predsednice parlamentarnog Odbora za kulturu i informisanje Nevene Đurić „zbog neizvršavanja službene dužnosti da u zakonski propisanom roku pokrene inicijativu za izbor novih članova Saveta Regulatornog tela za elektronske medije i tako obezbedi primenu Zakona o elektronskim medijima (ZEM).“⁴⁷ Udruženje novinara Srbije (UNS) je u saopštenju

³⁶ <https://www.rem.rs/sr-lat/odluke/javni-konkursi/javni-konkurs-za-imenovanje-direktora-regulatornog-tela-za-elektronske-medije#gsc.tab=0>

³⁷ <https://n1info.rs/vesti/imenovan-direktor-rem/>

³⁸ https://www.rem.rs/sr-lat/javne_rasprave/2024/03/program-javne-rasprave-o-nacrtima-pravilnika#gsc.tab=0

³⁹ <https://www.rem.rs/sr/arhiva/vesti/2024/04/odrzana-javna-rasprava-o-nacrtima-pravilnika#gsc.tab=0>

⁴⁰ <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/slavko-curuvija-fondacija-objavljujemo-novi-statut-rem-a-jer-regulator-to-nije-uradio/>

⁴¹ <https://www.rem.rs/sr-lat/arhiva/vesti/2024/11/saopstenje#gsc.tab=0>

⁴² <https://www.rem.rs/sr-lat/arhiva/sednice/2024/06/2-sednica-po-hitnom-postupku-u-2023-godini#gsc.tab=0>

⁴³ Autor je, kao predstavnik ANEM-a, bio član Radne grupe i prisustvovao navedenom sastanku.

⁴⁴ <https://www.mei.gov.rs/sr/vesti/3128/detaljnije/w/0/miscovic-sedam-mera-do-kraja-godine/>

⁴⁵ <https://n1info.rs/vesti/ragus-u-toku-su-pripreme-za-resavanje-statusa-clanova-saveta-rem-a/>

⁴⁶ <https://www.danas.rs/vesti/drustvo/vucic-uskoro-izbor-novih-clanova-rem-a/>

⁴⁷ <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/slavko-curuvija-fondacija-nuns-ndnv-i-crta-podnele-krivicnu-prijavu-protiv-predsednice-parlamentarnog-odbora-za-kulturu-i-informisanje/>

protestovalo zato što “Skupština Srbije nije ispoštovala Zakon i u roku započela proceduru izbora novih članova Saveta”⁴⁸ podsećajući da “Narodna skupština mora da poštuje zakone koje donosi”⁴⁹ ujedno pozivajući “Skupštinski Odbor za kulturu i informisanje da hitno pokrene proceduru za izbor novih članova Saveta REM-a.”⁵⁰

Sa druge strane, saopštenjem se oglasio i Savet REM-a koji je potvrdio da nakon 4. novembra 2024. godine “REM nema telo koje donosi odluke o elektronskim medijima.”⁵¹ Na poslednjoj sednici je doneta odluka o izdavanju televizijskih dozvola koja je obuhvatila i područje Beograda, za koje je dozvolu dobila Televizija Informer Tu dozvolu je kasnije vratila Regulatoru.⁵² Istovremeno, dotadašnja predsednica Saveta REM i budući PR ove institucije, Olivera Zekić, je izjavila da će za “objavljivanje Završnog izveštaja o medijskom praćenju decembarskih izbora morati da bude sačekan novi saziv REM-a“, iako je Savet REM-a pomenuti Završni izveštaj o medijskom praćenju decembarskih izbora usvojio na sednici 15. jula 2024. godine.⁵³

Javni poziv za predlaganje kandidata za izbor članova Saveta REM-a konačno je objavljen nakon usvajanja na sednici Skupštinskog odbora za kulturu informisanje, održanog 25. novembra 2024. godine. U pozivu koji je objavljen na skupštinskom sajtu i dnevnom listu “Politika” precizira se, da rok od 15 dana za podnošenje predloga kandidata počinje da teče “narednog dana od kada je ovaj javni poziv objavljen u Službenom glasniku Republike Srbije.”⁵⁴ Ovaj proces je okončan krajem januara 2025. godine kada je sedam kandidata za članove Saveta REM povuklo svoje kandidature.⁵⁵ U novom procesu, započetom nakon drugog Javnog poziva, 8. maja 2025. godine iz procesa za izbor članova Saveta REM je istupilo 78 ovlašćenih predlagača i 16 kandidata.⁵⁶

Selektivnost u primeni Medijske strategije možda najbolje ilustruju propisivanje kriterijuma od strane Evropske unije u vezi sa otvaranjem Trećeg klastera i novčanih sredstava iz Fonda rasta. Po tom osnovu, izbor članova Saveta REM i usvajanje medijskih zakona postali su bitni preduslovi u procesu evropskih integracija Republike Srbije. Izjava predsednika Vučića iz marta 2025. godine „da u narednih mesec dana može da dođe do velikih pomaka po pitanju ... Regulatornog tela za elektronske medije (REM) i medijskih zakona”⁵⁷ data u društvu najviših zvaničnika Evropske unije rezultirala je junskim usvajanjem izmena i dopuna dva medijska zakona i novog Zakona o javnim medijskim servisima.⁵⁸ Brojna novinarska udruženja, medijske asocijacije i organizacije ukazale su da proces izrade i izmene tri medijska zakona nije bio u dovoljnoj meri transparentan i inkluzivan. Izneti su argumenti kojima se opovrgavaju

⁴⁸ <https://www.uns.org.rs/sr/saopstenja/165416/uns-skupstina-da-postuje-zakon-i-izabere-nove-clanove-saveta-rem-a.html>

⁴⁹ Isto

⁵⁰ Isto

⁵¹ <https://www.rem.rs/sr-lat/arhiva/vesti/2024/11/saopstenje#gsc.tab=0>

⁵² <https://www.rem.rs/sr-lat/arhiva/vesti/2024/11/doneta-odluka-o-izdavanju-dozvola-za-podrucje-regiona#gsc.tab=0>

⁵³ <https://uns.org.rs/sr/desk/UNS-news/165431/zekic-izvestaj-o-medijskom-pracenju-decembarskih-izbora-ce-sacekati-novi-saziv-rem-a.html>

⁵⁴ <https://www.parlament.gov.rs/aktivnosti/narodna-skupstina/javni-poziv/javni-poziv-za-predlaganje-kandidata-za-izbor-clanova-saveta-regulatornog-tela-za-elektronske-medije.5031.html>

⁵⁵ <https://nuns.rs/sedam-kandidata-za-clanove-saveta-rem-a-povukli-svoje-kandidature/>

⁵⁶ <https://www.slobodnaevropa.org/a/savet-rem-izbor-srbija/33441834.html>

⁵⁷ <https://n1info.rs/vesti/vucic-rekao-sam-fon-der-lajen-i-kosti-da-nije-bilo-zvucnog-topa-i-da-smo-spremni-da-to-provere/>

⁵⁸ <https://www.uns.org.rs/sr/desk/UNS-news/175010/skupstina-srbije-usvojila-medijske-zakone---sta-su-novine.html>

tvrdnje Ministarstva informisanja i telekomunikacija da su nacrti dva medijska zakona rezultat usaglašavanja radnih grupa i Evropske komisije, uz podatak da Radna grupa za izradu Izmena i dopuna Zakona o javnom informisanju i medijima “nikada nije dobila konačnu verziju nacrti teksta na kojem je radila, niti joj je poznato koji je tekst Ministarstvo poslalo Evropskoj komisiji.”⁵⁹ Iako je odsustvo mogućnosti uvida u primedbe Evropske komisije predstavljalo dodatni razlog za javnu raspravu, zahtev članova radnih grupa, UNS-a, Lokal Presa i ANEM-a odbijen je od strane Ministarstva za informisanje i telekomunikacije koje je članovima radnih grupa dalo mogućnost da u roku od 48 sati pošalju svoje primedbe na predstavljene zakone, nakon čega je tekst upućen Evropskoj komisiji. Ovakav pristup rezultirao je opravdanim kritikama zbog odsustva jasnih kriterijuma za javne nabavke u oblasti medija poput ostvarivanja javnog interesa i poštovanje profesionalnih standarda “čime je propuštena još jedna prilika da se uvede red u ovu oblast, koja ostaje podložna zloupotrebama, netransparentnom trošenju javnog novca i političkom favorizovanju pojedinih medija.”⁶⁰ I pored jasnih i višegodišnjih preporuka domaćih i međunarodnih posmatrača,⁶¹ izmene i dopune Zakona o elektronskim medijima ponovo nisu rešile probleme u vezi sa izveštavanjem tokom izbornih kampanja, pošto su prikriveno političko oglašavanje, funkcionerske kampanje i manipulativni politički marketing i dalje ostali van regulatornog okvira. Kritike su upućene i na sadržaj novog Zakona o javnim medijskim servisima po kojem Upravni odbor i dalje nema odlučujuću ulogu pri imenovanju uredničkog kadra, funkcija Poverenika za prava gledalaca i slušalaca ostaje marginalizovana, dok nova pravila o budžetskom finansiranju ostavljaju prostor za političke zloupotrebe zbog kojih članica Radne grupe, advokatica UNS-a Gordana Konstatinović podseća da “ekonomska samostalnost doprinosi suštinskoj nezavisnosti uređivačke politike i ostvarivanju svrhe javnih servisa, a to je javni interes.”⁶²

Polemika o prvobitnom predlogu Ministarstva informisanja i telekomunikacija u vezi sa članovima 84. i 85. Zakona o javnom informisanju i medijima, koja se odnosila na pretpostavku nevinosti i izveštavanje sa suđenja, rezultirala je njihovim uklanjanjem koji je argumentovan njihovom restriktivnošću i mogućim ograničavanjem slobode izveštavanja na šta su ukazivala novinarska udruženja i medijske asocijacije.

Suprotno javnim saopštenjima resornog ministarstva⁶³, medijske i novinarske asocijacije ukazivale su na potrebu preispitivanja kriterijuma⁶⁴ u procesu bodovanja kandidata za članove konkursnih komisija za projektno sufinansiranje. Traženo je i pokretanje prekršajnih postupaka⁶⁵ protiv lokalnih samouprava koje još uvek nisu raspisale javne konkurse za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja, ukazujući na neregularnost i

⁵⁹ <https://www.uns.org.rs/sr/desk/UNS-news/175010/skupstina-srbije-usvojila-medijske-zakone---sta-su-novine.html>

⁶⁰ <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/medijski-zakoni-usvojeni-i-dalje-bez-zastite-javnog-interesa-u-javnim-nabavkama-i-izbornoj-kampanji/>

⁶¹ [Elections in Serbia | Organization for Security and Co-operation in Europe; MEI - Annual progress reports of the European Commission for Serbia; Surčulija-Milojević, Jelena, \(Ne\)usklađenost izbornog i medijskog zakonodavstva sa međunarodnim standardima u vezi ponašanja medija u \(pred\)izbornoj kampanji. Dijalog o izborima 2020 : zbornik radova, 2021, 4, 49-65, dostupno na Microsoft Word - \(Ne\)usklađenost izbornog i medijskog zakonodavstva sa međunarodnim standardima JSUR ULIJA MILOJEVIĆ Dijalog o izborima 2020; CRTA :Recommendations - CRTA](#)

⁶² [UNS: Predlogom zakona o javnim servisima nije do kraja rešeno pitanje njihovog finansiranja - Društvo - Dnevni list Danas](#)

⁶³ <https://mit.gov.rs/vest/sr/16218/svi-organi-vlasti-raspisali-konkurse-u-oblasti-javnog-informisanja.php>

⁶⁴ <https://anem.org.rs/sr/strane/anem-preispitati-kriterijume-ministarstva-informisanja-i-telekomunikacija-u-procesu-bodovanja-kandidata-za-clanove-konkursnih-komisija-za-projektno-sufinansiranje>

⁶⁵ <https://anem.org.rs/sr/strane/ministarstvo-informisanja-i-telekomunikacija-je-u-obavezi-da-pokrene-prekršajne-postupke-protiv-lokalnih-samouprava>

netransparentnost⁶⁶ procesa projektnog sufinansiranja kao i na otkrivene zloupotrebe⁶⁷ na koje niko nije reagovao. Medijska i novinarska udruženja su Ministarstvu informisanja i telekomunikacija u avgustu 2025. godine uputila predlog izmena u procesu projektnog sufinansiranja na koji nisu dobile nikakvu povratnu informaciju.⁶⁸

Odsustvo međusobnog poverenja i dijaloga nakon 1. novembra 2024. godine reflektovao se kroz neuspešnu javnu raspravu⁶⁹ o izmenama i dopunama Zakona o javnim medijskim servisima ali i kroz način konstituisanja Radnih grupa koje su iznedrile nacрте medijskih zakona. Zbog toga ni sastanak⁷⁰ u Ministarstvu informisanja i telekomunikacija na kojem su predstavljena tri medijska zakona nije mogao predstavljati zamenu za obavezujuću javnu raspravu.⁷¹ Argumentacija ministarstva da su sve izmene i dopune medijskih zakona kreirane u potpunosti u skladu sa preporukama Evropske komisije i Medijskom strategijom Republike Srbije, očito nije bila dovoljna da nadomesti nedostatke Medijske strategije i nepostojećeg Akcionog plana koji se više i ne spominje kao sastavni deo petogodišnjeg strateškog medijskog dokumenta.

Zato ne treba da čudi da je bila potrebna posrednička pomoć najuticajnijih predstavnika diplomatskog kora prilikom uveravanja ključnih aktera da uzmu učešće u procesu izbora za članove Saveta REM, koji još uvek nije okončan. Rešenje u vidu uključivanja Jana Bratua,⁷² predstavnika OEBS-a za slobodu medija i nekadašnjeg šefa misije OEBS-a u Srbiji, kao posrednika u dijalogu predlagača, kandidata za članove Saveta REM i skupštinskog Odbora za kulturu i informisanje najbolji je dokaz u kom smeru se otišlo u pogledu implementacije medijskih zakona u odsustvu iskrene političke volje ključnih aktera iz vlasti.⁷³ Možda u tome treba tražiti ključne razloge zašto Srbija po prvi put za dve decenije postojanja Regulatora, već skoro godinu dana nema Savet REM-a. Sredinom oktobra 2025. godine Odbor za kulturu i informisanje Skupštine Srbije usvojio je listu kandidata za izbor članova Saveta Regulatornog tema za elektronske medije.⁷⁴

U zakonodavnom pogledu, ključni događaj tokom završne godine primene Medijske strategije svakako je usvajanje novog Zakona o javnim medijskim servisima⁷⁵ kao i izmene i dopune Zakona o javnom informisanju i medijima⁷⁶ i Zakona o elektronskim medijima⁷⁷ 17. juna 2025. godine u Narodnoj skupštini Republike Srbije.⁷⁸ U domenu Zakona o elektronskim medijima,

⁶⁶ <https://anem.org.rs/sr/strane/anem-uns-nuns-i-lokal-pres-neregularnost-i-netransparentnost-procesa-projekt-nog-sufinansiranja>

⁶⁷ <https://birn.rs/drzava-medijima-placala-za-tekstove-sa-izmisljenim-ljudima/>

⁶⁸ <https://anem.org.rs/sr/strane/medijska-i-novinarska-udruzenja-uputila-mit-u-predlog-izmena-procesa-projekt-nog-sufinansiranja>

⁶⁹ <https://mit.gov.rs/vest/sr/12720/javni-poziv-za-ucesce-u-javnoj-raspravi-o-nacrtu-zakona-o-izmenama-i-dopunama-zakona-o-javnim-medijskim-servisima.php>

⁷⁰ <https://mit.gov.rs/vest/sr/17070/ministarstvo-predstavilo-izmene-i-dopune-sva-tri-medijska-zakona.php>

⁷¹ <https://anem.org.rs/sr/strane/sastanak-u-mit-ne-moze-biti-zamena-za-obavezujuucu-javnu-raspravu-o-predlozenim-nacrtima-medijskih-zakona>

⁷² <https://www.osce.org/node/582373>

⁷³ <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/od-svitanja-do-sumraka-kako-je-srusena-skupstinska-idila-tokom-izbora-kandidata-za-savet-rem-a/>

⁷⁴ <https://www.blic.rs/vesti/politika/ovo-su-kandidati-za-clanove-saveta-rem-odbor-za-kulturu-i-informisanje-usvojio-listu/cvx7wth>

⁷⁵ <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2014/83/6/reg>

⁷⁶ <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2023/92/2/reg>

⁷⁷ <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2023/92/3/reg>

⁷⁸ <https://www.uns.org.rs/sr/desk/UNS-news/175010/skupstina-srbije-usvojila-medijske-zakone---sta-su-novine.html>

ključna dešavanja su vezana za proces izbora članova Saveta Regulatornog tela za elektronske medije (REM), dok je u oblasti Zakona o javnom informisanju i medijima to svakako početak primene Jedinog informacionog Sistema (JIS) Ministarstva informisanja i telekomunikacija u domenu projektnog sufinansiranja,⁷⁹ kojim se štiti i promovise zakonom definisani javni interes u medijima.

Tokom dosadašnje implementacije Zakona o javnim medijskim servisima primetan je nedostatak političke volje koji se ogleda u činjenici da Radio-televizija Srbije i Radio-televizija Vojvodine, neće u zakonskom roku dobiti nove Programske savete, a time ni Poverenike za zaštitu prava slušalaca, gledalaca i čitalaca, kao novi institut koji sa sobom donosi ovaj pravni akt.⁸⁰

Izmene i dopune Zakona o oglašavanju koje po osnovu Medijske strategije⁸¹ imaju dodirnih tačaka sa javnim informisanjem, nisu predstavljale dovoljno jak argument za Ministarstvo unutrašnje i spoljne trgovine prilikom formiranja Radne grupe⁸² u koje je trebalo uključiti predstavnike medijske zajednice. Eklatantno nepoštovanje Medijske strategije u domenu izmena i dopuna Zakona o oglašavanju primer je ignorisanja strateškog medijskog dokumenta. Iako je uređenje oblasti oglašavanja ključno za uspostavljanje fer i transparentnog medijskog tržišta i bitan preduslov za održivost medija, Ministarstvo unutrašnje i spoljne trgovine je bez konsultacija sa Ministarstvom informisanja i telekomunikacija, koje je nadležno za implementiranje Medijske strategije, osnovalo Radnu grupu za izmene i dopune Zakona o oglašavanju, u koju nije uvrstilo predstavnike medijske zajednice. Članovi Radne grupe predstavljali su različite institucije, poput Tržišne inspekcije, REM-a, Privredne komore, oglašivača i Radio-televizije Srbije. Nije došlo do nužne koordinacije radnih grupa, osnovanih radi izmena i dopuna medijskih i drugih relevantnih zakona koji se pominju u Medijskoj strategiji, doprineli su stvaranju utiska o “netransparentnom i nekoordinisanom radu koje dodatno usporavaju i otežavaju proces medijskih reformi.”⁸³ U tom smislu, Nino Brajović, generalni sekretar UNS-a zaključuje da je bila “pogrešna i nedorživa odluka da se Zakon o oglašavanju donosi bez učešća šire medijske zajednice na koju se itekako odnosi”.⁸⁴ Jedna od posledica ovakvog pristupa je da se nacrt Zakona o oglašavanju, za koji je javna rasprava⁸⁵ okončana u oktobru 2024. godine, nije dotakao oblasti reklamiranja državnih institucija i firmi, “iako je državno oglašavanje jedan od načina na koje vlasti kontrolišu medije.”⁸⁶

Značajan deo Medijske strategije posvećen je oglašavanju organa javne vlasti i privrednih društava koji su u delu ili u potpunosti u državnom vlasništvu (tzv. državno oglašavanje), koje favorizovanjem određenih medijskih kompanija bitno utiče na poremećaj medijskog tržišta. I dalje ostaje potreba da država načini sveobuhvatnu analizu relevantnog medijskog tržišta koja je trebalo da obuhvati i tržište oglašavanja i pruži jasnu sliku o postojećim problemima i svemu što utiče na pluralizam medijskog sadržaja. Logična posledica ovakvog pristupa je da Zakon o oglašavanju i dalje ne reguliše oglašavanje državnih organa i preduzeća u kojima država ima udela, što je rezultiralo time da državno oglašavanje bude i dalje “jedan

⁷⁹ [Zakon o javnom informisanju i medijima](#)

⁸⁰ <https://anem.org.rs/sr/strane/istekli-zakonski-rokovi-o-javnim-servisima>

⁸¹ <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/strategija/2020/11/1>

⁸² <https://nuns.rs/koalicija-za-slobodu-medija-radna-grupa-za-izmene-i-dopune-zakon-o-oglasavanju-bez-znanja-novinarskih-i-medijskih-udruzenja/>

⁸³ <https://n1info.rs/vesti/zakon-o-oglasavanju-bez-ucesca-novinarskih-i-medijskih-udruzenja/>

⁸⁴ [Novi Zakon o oglašavanju ne rešava državno oglašavanje | BIRN](#)

⁸⁵ <https://n1info.rs/vesti/da-li-vlast-kroz-reklamiranje-drzavnih-institucija-kontrolise-medije-sta-znamo-o-novom-zakonu-o-oglasavanju/>

⁸⁶ <https://n1info.rs/vesti/medijska-udruzenja-zakon-o-oglasavanju-ne-resava-pitanje-drzavnog-oglasavanja/>

od načina na koji država kontroliše medije.”⁸⁷ Ovakav zaključak proističe iz činjenice da i dalje ne postoji politička volja koja će obavezati državne organe i preduzeća da javno objavljuju koliko novca troše na oglašavanje i kojim medijima ga dodeljuju, odnosno da se država obaveže da medijske usluge nabavlja kroz javne nabavke, kao i da se zabrani državno oglašavanje u medijima koji krše zakone.

Snežana Milošević, generalna sekretarka Udruženja lokalnih medija Lokal pres, zaključuje da se “državno oglašavanje pokazalo kao izuzetno dobar mehanizam za usmeravanje finansijskih sredstava u prodržavne medije i to je jednostavno nešto čega će se državni organi teško odreći.”⁸⁸ Ukratko, sve dok državno oglašavanje ostane neregulisano, dajući mogućnost za zloupotrebe, teško je u budućnosti očekivati da preusmeravanje ovih budžeta za opstanak i razvoj lokalnih profesionalnih medija.

Iako Medijska strategija propisuje da javne nabavke budu regulisane Zakonom o javnim nabavkama, novi član Zakona o javnom informisanju i medijima⁸⁹ usvojen u junu 2025. godine omogućava da to čine organi javne vlasti, bez unapred preciziranih kriterijuma za odabir, definiciju i ograničenja vrste medijske usluge čime se se derogiraju odluke Saveta za štampu po osnovu zakona iz oktobra 2023. godine. Umesto daljeg poboljšanja procedure projektnog sufinansiranja, ovogodišnjim izmenama zakona je trasiran put umanjenju sredstava izdvojenih za projektno sufinansiranje uz njihovo presumeravanje za javne nabavke, i time omogućiti nekontrolisano finansiranje medija koji ne izveštavaju u skladu sa Kodeksom novinara I novinarki Srbije, i koji neće snositi odgovornost zbog nepoštovanja Kodeksa.⁹⁰

Rekordni iznos od 427,5 miliona dinara koji je Ministarstvo informisanja i telekomunikacija namenilo raspodeliti u devet kategorija tokom 2025. godine, po više osnova nije ispunilo svrhu projektnog sufinansiranja kojima se štiti i promovise zakonom definisan javni interes u medijima. Pokazalo se da značajno uvećanje budžeta⁹¹ od 90 miliona dinara u odnosu na 2024. godinu, i pored uvođenja Jedinstvenog informacionog sistema (JIS), ne podrazumeva unapređenje transparentnosti i inkluzivnosti procesa projektnog sufinansiranja na svim nivoima vlasti. Netransparentni proces izrade i usvajanja izmena Pravilnika o izmenama i dopuni Pravilnika o sufinansiranju⁹² na koji su ukazali Lokal press⁹³ i ANEM⁹⁴, nagovestio je brojne probleme u ovoj oblasti. Početak rada JIS za sufinansiranje medijskih sadržaja⁹⁵ praćen je nizom problema i brojnim nelogičnostima, sto je obeshrabrivalo korisnike koji nisu imali odgovarajuću pomoć iz Ministarstva informisanja i telekomunikacija. Izrada Jedinstvenog informacionog sistema za sprovođenje i praćenje projektnog sufinansiranja medija kostala je Ministarstvo skoro 84 miliona dinara (oko 715.000 evra).⁹⁶ Brojni tehnički problemi, zahtevi za prikupljanjem dokumenata u kratkom vremenskom periodu, konstantno

⁸⁷ <https://birm.rs/novi-zakon-o-oglasavanju/>

⁸⁸ [Novi Zakon o oglašavanju ne rešava državno oglašavanje | BIRN](#)

⁸⁹ [Zakon o javnom informisanju i medijima](#)

⁹⁰ <https://savetzastampu.rs/dokumenta/kodeks-novinara-srbije/>

⁹¹ <https://mit.gov.rs/vest/sr/13833/ministarstvo-raspisalo-javne-konkurse-u-oblasti-javnog-informisanja.php>

⁹² <https://mit.gov.rs/vest/sr/12348/unapredjeni-uslovi-za-projektno-sufinansiranje-proizvodnje-medijskih-sadrzaja.php>

⁹³ <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/lokal-pres-ukazujemo-ministarstvu-na-previde-u-pravilniku-o-sufinansiranju-medijskih-projekata/>

⁹⁴ <https://anem.org.rs/sr/strane/dopis-anem-ministarstvo>

⁹⁵ <https://mit.gov.rs/vest/sr/12711/pocinje-sa-radom-jedinstveni-informacioni-sistem-za-sufinansiranje-medijskih-projekata.php>

⁹⁶ <https://www.uns.org.rs/sr/desk/UNS-news/170025/ministarstvo-informisanja-platilo-izradu-jis-a-vise-od-80-miliona-dinara.html>

pomeranje rokova, nejasna izmena pravila tokom samog procesa, kao i netransparentan proces bodovanja prijavljenih kandidata – deo je razloga koji su doprineli da se brojni kandidati ne prijave za potencijalne članove konkursnih komisija. Sa druge strane, autor ove analize je kao nezavisni medijski stručnjak lično osetio posledice svojevrsnog bodovnog inženjeringa kojim je lišen maksimalnog broja bodova (100) koji je stekao po osnovu prošlogodišnjeg kriterijuma. Sa dodeljenih 79 bodova po novim kriterijumima, potpisnik analize je bezuspešno aplicirao za članstvo u čak 29 komisija na svim novima vlasti - za razliku od osoba koje se, prema navodima iz ANEM baze podataka, pojavljuju u čak 65 ili 51 konkursnih komisija.⁹⁷ U skladu sa ovakvim pristupom, formirana je većina komisija koja je donela rešenja o raspodeli sredstava koja su u prvoj godini korišćenja JIS, umesto dugoočekivanog i željenog napretka, izazvale dodatno nezadovoljstvo i razočarenje procesom u kojem se pokazalo da nije samo dovoljno ispuniti formu, poštovati rokove i povećati budžete na republičkom nivou.⁹⁸

U domenu drugih značajnih akata iz oblasti medija bitno je istaći da su na redovnoj skupštini Nezavisnog udruženja novinara Srbije, usvojene izmene i dopune Kodeksa novinara i novinarki Srbije, koji je sada “kraći, jednostavniji i preciznije definisan.”⁹⁹ Izmene su posledica “promena u medijskom okruženju i signala iz Saveta za štampu da je niz odredbi bio nedovoljno fokusiran, što im je otežavalo odlučivanje.”¹⁰⁰

Dugotrajni proces izmena i dopuna Zakona o oglašavanju pratile su brojne kontroverze. Iako se ovaj zakon pominje u Medijskoj strategiji, predstavnici udruženja Lokal press i Asocijacije medija nisu postali članovi Radne grupe za izradu Zakona o oglašavanju već samo posmatrači u radnoj grupi koju je formiralo Ministarstvo unutrašnje i spoljne trgovine¹⁰¹. Usled nesaglasja teksta Medijske strategije sa implementacijom definisanom Akcionim planom u domenu Zakona o oglašavanju, Koalicija za sloboda medija se obratila Minstarstvu za informisanje i telekomunikacije na šta nikada nisu dobili odgovor.¹⁰²

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave pokrenulo je u septembru 2024. godine postupak za izmenu i dopunu Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja¹⁰³ u cilju sprečavanja zloupotrebe prava od strane nekih tražilaca informacija i advokata, koji su ovo pravo koristili za dobijanje finansijske dobiti, i time blokirali rad niza institucija. Nažalost, civilni sektor je bio izuzet iz radne grupe za izmene ovog pravnog akta zbog čega su Nacionalni konvent o Evropskoj uniji i Koalicija za slobodu pristupa informacijama uputili otvoreno pismo ministarki državne uprave i lokalne samouprave podsećajući je da su tokom prethodnog procesa izmena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja u rad radne grupe bili uključeni kao posmatrači.¹⁰⁴ Organizacije civilnog društva ukazale su na činjenicu da predlozi izneti u Nacrtu zakona umanjuju dostignuti nivo prava javnosti da zna, i da ostavljaju prostor organima vlasti za

⁹⁷ <https://anem.org.rs/sr/strane/anem-baza-podataka-ko-su-rekorderi-po-broju-komisija-za-ocenjivanje-projekata>

⁹⁸ <https://mit.gov.rs/vest/sr/16212/najveci-iznos-sredstava-na-nacionalnom-nivou-za-javno-informisanje-najveci-broj-projekata-na-konkursima-najbrze-realizovani-konkursi.php>

⁹⁹ <https://nuns.rs/odrzana-redovna-skupstina-nuns-a-usvojene-izmene-i-dopune-kodeksa/>

¹⁰⁰ Isto

¹⁰¹ [Koalicija: Radna grupa Ministarstva trgovine za Zakon o oglašavanju bez medijskih udruženja - Društvo - Dnevni list Danas](#)

¹⁰² <https://nuns.rs/koalicija-za-slobodu-medija-da-li-mit-smatra-da-su-predlozene-izmene-zakona-o-oglasavanju-u-skladu-sa-medijskom-strategijom/>

¹⁰³ [Pokrenut postupak izmena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja | PROPISI.NET | Svi propisi Republike Srbije online](#)

¹⁰⁴ <https://www.soinfo.org/vesti/vest/31964/civilni-sektor-izuzet-iz-radne-grupe-za-izmene-zakona-o-slobodnom-pristupu-informacijama/>

prekomerno ograničenje prava. U martu 2025. godine Vlada je bez obrazloženja povukla iz procedure Predlog o izmenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, što je otvorilo mogućnost za sveobuhvatniji i transparentniji pristup reformi ovog važnog zakona kroz proces u koji bi bili uključeni “svi relevantni akteri – ne samo organi javne vlasti, već i advokatura, civilni sektor, novinari i novinarske organizacije.”¹⁰⁵

Na isteku aktuelne Medijske strategije još uvek se očekuju izmene i dopune Krivičnog zakonika, koje bi trebalo da omoguće efikasniju i sveobuhvatniju zaštitu novinara i medijskih radnika. Proaktivni pristup predstavnika Vlade, dela nevladine scene kao i ekspertski predlozi, svojevremeno su rezultirali javnom raspravom koja nije okončana izmenama i dopunama ovog akta u željenoj oblasti. Pojedina predložena rešenja iz aktuelnog nacrtu zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika ocenjena su kao korak unazad u sferi istraživačkog novinarstva uz snižavanje nivoa dostignutih ljudskih prava.¹⁰⁶

Proces izrade novog Zakona o autorskom i srodnim pravima, takodje je karakterisalo odsustvo predstavnika medijskih asocijacija i novinarskih udruženja, iako je u Akcionom planu za Medijsku strategiju ovaj zakon notiran kao jedan od bitnijih za medijsku zajednicu. Ministarstvo privrede, kao resorno za oblast intelektualne svojine, formiralo je 2021. godine Radnu grupu koju su činili predstavnici Zavoda za intelektualnu svojinu, Ministarstva pravde, Privredne komore Srbije, Inicijative „Digitalna Srbija“, Narodne biblioteke Srbije, advokati, pravni savetnici i predstavnici kolektivnih organizacija za ostvarivanje autorskog i srodnih prava (OFPS, SOKOJ i PI).

Uspešnost primene Medijske strategije može se posmatrati kroz prizmu plasmana Srbije na globalnom indeksu medijskih sloboda organizacije Reporteri bez granica na kojem se Srbija trenutno nalazi na 96. mestu od 180 država.¹⁰⁷ Rekordno nizak nivo, uzrokovan prevashodno političkim i pravnim faktorima, pozicionira Srbiju kao zemlju u „teškoj“ situaciji, koja ostaje pretposlednja u zoni EU-Balkan koju čine 40 država.¹⁰⁸

Silazna putanja, koja je prethodila usvajanju Medijske strategije, nije bila usporena njenim usvajanjem. Selektivnost u implementaciji i odsustvo političke volje kroz brojne kadrovske promene u Ministarstvu informisanja i telekomunikacija, štetni narativi - samo su bazične odrednice poteza koji su doveli do temeljnog urušavanja koncepta projektnog sufinansiranja, nepostojanja Saveta REM, nezadovoljstva ulogom Javnih medijskih servisa, sve veće ugroženosti profesionalnih medija, kao i bezbednosti novinara i medijskih radnika.

Poslednji meseci primene važeće Medijske strategije koincidiraju sa najdubljom i najdužom društveno-političkom krizom koja je započela 1. novembra 2024. godine. Prestanak rada USAID, globalno preusmeravanje budžeta u odbrambene svrhe kao i politički trendovi koji se kose sa slobodom izražavanja se u značajnoj meri reflektuju na ovdašnju medijsku situaciju i dovode u pitanje opstanak mnogih medija kao i bezbednost novinara izloženih svakodnevnim napadima.

Pozivi na dijalog iz resornog ministarstva sa probranim akterima predstavlja ispunjavanje forme koja ne može da sakrije podatak da je tokom prvih šest meseci 2025. godine bilo više

¹⁰⁵ <https://nuns.rs/vlada-povuka-predlog-zakona-o-slobodnom-prostupu-informacijama-od-javnog-znacaja/>

¹⁰⁶ <https://www.uns.org.rs/sr/desk/UNS-news/179391/primedbe-uns-a-na-izmene-krivicnog-zakonika-pojedina-resenja-bi-onemogucila-rad-istrazivackih-novinar.html?print=true>

¹⁰⁷ <https://rsf.org/en/country/serbia>

¹⁰⁸ <https://anem.org.rs/sr/strane/svetski-indeks-slobode-stampe-reportera-bez-granica-srbija-na-96-mestu>

napada na novinare nego tokom cele prethodne godine¹⁰⁹. Ovaj alarmantni podatak rezultat je toksičnog narativa političara¹¹⁰ koji podstiče mržnju protiv novinara i medija, i koji konstantno generiše negativnu atmosferu i inspiriše potencijalne napadače.

U takvim okolnostima i takvoj atmosferi, u kojoj su ugrožene temeljne životne i ljudske vrednosti i u kojoj nema istinskog i preko-potrebnog dijaloga, veoma je teško davati bilo kakve preporuke u vezi sa Medijskom strategijom, pogotovo kada se očekivanja svode na bazično poštovanje medijskih zakona i rad zarobljenih institucija koje bi trebalo da ih praktično primene.

Podvojenost društva reflektuje se na ključne i nepomirljive aktore na medijskoj sceni kojih je sve manje za stolom, u radnim grupama i telima, koja treba da prestanu da simuliraju inkluzivnost i transparentost procesa. Usled temeljne zloupotrebe, dobre volje brojnih učesnika iz nevladinog sektora, sve je suženiji manevarski prostor u domenu procesa izmena i dopuna medijskih zakona (koji se ne primenjuju).

U takvim okolnostima, nerealno deluje plan za izradu nove Medijske strategije u čijoj bi izradi po svoj prilici učestovali i predstavnici novoformirane Asocijacije novinara Srbije (ANS).¹¹¹ To bi moglo da bude crvena linija koju relevantna novinarska udruženja, medijske asocijacije i organizacije neće preći. Umesto insistiranja na formiranju Radne grupe po svaku cenu, bolje je sačekati ispunjavanje elementarnih uslova za društveni dijalog. Iskrena politička volja za suočavanje sa realnim stanjem i promenama u ovoj sferi ključni su preduslovi za naredni korak koji će podrazumevati sagledavanje (ne)učinjenog i kroz prizmu krivičnopravne odgovornosti i primenu antikorputivnih mehanizama kao oblicima borbe za isceljenje.

¹⁰⁹ [ANEM: Zabrinjavajuća statistika tužilaštva o slučajevima napada na novinare u 2025. godini](#)

¹¹⁰ <https://www.cenzolovka.rs/pritisici-i-napadi/fondacija-slavko-curuvija-u-oktobru-najmanje-163-verbalna-napada-na-novinare-i-medije/>

¹¹¹ <https://mediareform.rs/rezimski-novinari-se-i-zvanicno-udruzili-na-zastitu-profesije-pozivaju-oni-koji-je-godinama-urusavaju/>